

Taula 35. Casos d'acolliment i pisos amb suport per a dones maltractades el 2003

Oferta pública			Oferta total	
Generalitat	Administració local	Iniciativa social concertada	Places	Serveis
82	30	48	160	14

Font: Mapa de Serveis Socials 2003

2.6 Atenció i integració social de la immigració

2.6.1 *Context*²¹

De tots els reptes que va tenir el Govern de la Generalitat, el que va reclamar una atenció més especial va ser el de la immigració, pel volum que aquest fenomen ha tingut a Catalunya. Si alguna cosa pot afectar la cohesió social, posar a prova la capacitat de convivència i, fins i tot, ser un desafiament per a la pròpia identitat, aquesta és la immigració que, des de fa uns anys, està arribant a Catalunya de manera creixent. I el repte era veure com la immigració podia produir efectes positius per a tots, per als qui emigraven i per als qui els rebien.

Catalunya ha estat sempre una societat receptora, un centre d'atracció i confluència de fluxos de població de diversa procedència geogràfica. Tradicionalment, la immigració a Catalunya havia procedit d'altres zones del territori espanyol. Així va succeir durant la dècada dels seixanta i dels setanta, quan a Espanya es vivia un cicle econòmic d'expansió i les possibilitats de feina als territoris més rics van produir uns moviments migratoris interiors espectaculars. L'arribada d'andalusos, extremerys o gallecs a Catalunya va ser explosiva des d'un punt de vista demogràfic i va generar, més endavant, problemàtiques al voltant de l'especulació del sòl, la vivenda, la discriminació laboral o la integració sociocultural, entre d'altres, que després es van poder resoldre grà-

21. SOLÉ, Carlota. «Inmigración interior e inmigración exterior», Papers. Revista de Sociología, núm. 60, 2000, pàg. 211-244.

cies a la política d'igualtat d'oportunitats que propugnava el Govern. Així, als inicis de la Generalitat, es van dur a terme grans esforços per a la incorporació de tots els que vivien i treballaven a Catalunya i en volien formar part,²² en una societat plural, però amb prou punts comuns perquè la cohesió social, la convivència ciutadana i l'assumpció col·lectiva d'un projecte comú de país fossin possible.

Tanmateix, a partir de la dècada dels vuitanta i fins l'actualitat, la immigració interior s'ha vist substituïda pel creixement de la immigració exterior que ha anat arribant a Catalunya procedent de països menys desenvolupats, majoritàriament, de l'Àfrica central, del Magrib, de Llatinoamèrica i d'Àsia. Totes aquestes persones que havien d'emigrar dels seus països per pobresa, subdesenvolupament, explosió demogràfica i també, per conflictes bèl·lics o persecucions per motius polítics o ètnics, eren una nova immigració que demanava polítiques molt diferents a les plantejades fins aleshores.

Aquests fluxos migratoris es van incrementar especialment durant els últims anys del període estudiat, triplicant la xifra de nouvinguts en només sis anys. L'any 2000, un 34,6% del total dels estrangers legals residents a Catalunya eren extracomunitaris. Es concentraven, principalment, a la província de Barcelona (70%), especialment a la ciutat de Barcelona i a la seva àrea metropolitana. El principal col·lectiu d'immigrants extracomunitaris eren els marroquins (33%), seguits a gran distància pels peruans, gambians, dominicans, xinesos i filipins.²³ Gairebé el 45% dels estrangers eren dones, amb la qual cosa es constata que la feminització dels fluxos migratoris que estava tenint lloc en el context internacional també havia arribat a Catalunya. De fet, al-

22. «Català és aquell que viu i treballa a Catalunya i en vol ser.» Escrit clandestinament per Jordi Pujol com a mínim des de l'any 1958. Repetit constantment des d'aleshores. Durant 23 anys aquesta premissa va inspirar la política del Govern. És una definició poc identitària en el sentit restrictiu del mot, però si s'analitza a fons, veiem que és identitària en el sentit que pretén que hi hagi una identitat en la qual es puguin sentir integrats tots —o una gran majoria— dels que viuen a Catalunya.

23. OBSERVATORI PERMANENT DE LA IMMIGRACIÓ. «Indicadores de la inmigración y el asilo en España», núm. 10, 2000.

gus estudis distingien clarament dos patrons d'immigració femenina: d'una banda, les dones que emigraven a través de la reagrupació familiar, entre les quals predominaven les dones africanes; i de l'altra, les dones que iniciaven la cadena migratòria i que arribaven a Catalunya per cercar feina, atretes per la demanda de força de treball femenina en els serveis, sobretot en el servei domèstic. Dins d'aquest segon grup, destacaven les dones llatinoamericanes. Pel que fa a la seva inserció laboral, els immigrants extracomunitaris es trobaven preferentment ocupats en els serveis —bàsicament, en el servei domèstic, l'hosteleria i el comerç—, amb un 72% de permisos de treball concedits durant l'any 1998. La resta es distribuïen entre el sector agrari (13%), l'industrial (8%) i la construcció (7%). Tot i així, la xifra d'estrangers en situació legal —segons un estudi de la Fundació Jaume Bofill, a Catalunya hi havia 460.282 immigrants l'any 2003, que representaven un 7% de la població total catalana— encara quedava lluny de les dades actuals d'immigració.

A més, totes aquestes dades només mostraven una cara de la realitat, ja que es tractava de xifres oficials a partir dels permisos de residència i de treball concedits als immigrants. Així, hi havia una altra cara important de la realitat d'immigrants no legalitzats, afectats per una dinàmica socioeconòmica que els relegava a les posicions més precàries i socialment estigmatitzades del mercat de treball i provocava una segregació urbana per la precarietat de les condicions d'habitatge en què vivien molts d'aquests nouvinguts.

2.6.2 *Filosofia*

No és d'estranyar que el primer Pla interdepartamental per la Immigració de tot l'Estat el fes la Govern de Catalunya el 1993. Ni que des de 1996 la Generalitat reclamés un canvi d'orientació de la política espanyola d'immigració no només basada en el control administratiu d'entrada i permanència en el país, sinó també amb l'objectiu d'integrar els immigrants. No és d'estranyar per dos motius. Perquè, com

s'ha vist, els temes d'immigració i d'integració ens són familiars de sempre, i perquè Catalunya torna a ser la part d'Espanya amb més immigració i, per tant, amb més possibles problemes d'aquesta mena.

Hi havia punts sobre els quals només hi havia una única posició possible i evident —encara que la seva aplicació no era gens fàcil—. El dret dels immigrants a l'escolarització dels seus fills, a la sanitat, al treball, etc. El respecte dels seus drets com a persones. En aquest sentit, s'hi va treballar de valent, tant des de la Generalitat, com des dels ajuntaments, i des de les organitzacions de la societat civil.

Però el problema no era només sanitari, de feina o d'habitatge. Era més profund. Ni era un problema polític, de dretes o d'esquerres. Arreu del món, el foraster és rebut amb recel, que pot evolucionar, segons com, cap a la convivència i la integració, o cap al rebuig. També a Catalunya aquest perill hi era, i es va actuar molt per tal de mentalitzar la gent, creant condicions socials, econòmiques, jurídiques, d'acolliment i d'incorporació a la societat, que els asseguressin una vida digna i facilitessin la seva integració i ascensió social.

En tot cas, als que venien de fora també se'ls va haver d'explicar a quin país venien, i que aquest país tenia dret a seguir essent el que era. Als que venien de fora se'ls va explicar els seus drets i se'ls va intentar tractar com a la gent de casa, però també des del primer moment se'ls va explicar quins eren els seus deures envers el país que els rebia. I no només deures fiscals o de conducta ciutadana, sinó també de respecte i comprensió per la manera de ser, del país d'acollida.

Així, durant les sis legislatures analitzades va ser una preocupació primordial de la Generalitat potenciar una política d'immigració eficient, tant a nivell autonòmic, com a nivell estatal i de la Unió Europea. El Govern sempre va seguir una línia coherent molt estructurada en la seva política d'immigració, a partir de la premissa que la integració no era un assumpte que solament afectava als immigrants, sinó que també implicava a la societat d'acollida. Tota política d'integració havia d'aconseguir involucrar la ciutadania i fer-la partícip de les actuacions desenvolupades des de les administracions. En concret, la interacció entre autòctons i estrangers al barri, a la feina o a l'escola, condicionava

la percepció que tant uns com altres adquirien del fenomen migratori. Per tant, els factors clau a l'hora de determinar la integració dels nouvinguts eren tant les actituds i comportaments de la població catalana com les estratègies dels propis col·lectius d'immigrants.

La perspectiva del temps ha demostrat que la política de «l'ascensor social» que propugnava el President Pujol va funcionar molt bé entre les capes d'immigrants provinents de la Península. Catalunya va demostrar ser un país ple d'oportunitats, on els nouvinguts podien integrar-se, acomodar-se i treballar com a catalans sempre que la seva voluntat fos la de progressar i adaptar-se. Així, la societat catalana va demostrar ser més oberta, solidària, igualitària i integradora que la d'altres països com França —on ha quedat palès que l'ascensor social no ha funcionat—. Per descomptat, que aquesta comesa no va ser fàcil i va topat amb moltes dificultats; a més, amb el *handicap* afegit de les majors diferències lingüístiques i culturals. Però, amb els bons resultats que va donar aquesta política d'integració, des del Govern no es va dubtar en seguir treballant en la mateixa línia davant el repte de la nova immigració que, de fet, actualment, segueix sent un problema vigent que cal seguir abordant per evitar una esquerda social.

2.6.3 Acció de Govern

L'any 1985, en un etapa de crisi econòmica i quan el fenomen de la immigració encara no havia adquirit la importància ni el ressò que va començar a tenir a partir de la dècada dels noranta, el Govern espanyol va aprovar la Llei Orgànica de Drets i Llibertats dels Estrangers residents a Espanya, la primera llei d'estrangeria, molt polèmica i controvertida. Aquesta normativa va ser durament criticada pel món associatiu i les entitats de caire social, ja que era de les més dures d'Europa. I és que Espanya, preocupada pel seu immediat ingrés a la Unió Europea, volia reduir el flux d'immigrants per no convertir-se en una porta d'entrada cap al continent europeu.

En aquella època, els grups de defensa dels drets dels immigrants en-

cara no estaven prou mobilitzats ni tenien la capacitat suficient per pressionar l'aprovació d'aquella nova llei. A principis dels noranta, però, i especialment a Catalunya, aquests grups ja s'havien consolidat i es trobaven en una situació adient per tal de reivindicar la situació i el tracte al qual estaven sotmesos els immigrants per part de les diferents administracions. El document més influent d'aquesta iniciativa va ser l'Informe Girona: 50 propostes sobre immigració. En aquest text, publicat el juliol del 1992, es recollien les reivindicacions i propostes elaborades per la Comissió d'Associacions i ONG de les comarques de Girona.

Sensible a les mobilitzacions socials i per la importància cabdal que sempre havia tingut el tema de la immigració en l'ideari de CiU, la Generalitat de Catalunya va recollir molts dels eixos i idees de l'Informe Girona per aplicar-los en les seves polítiques d'immigració.²⁴ Així doncs, tot i que ja feia uns anys que havia començat a donar algunes respostes concretes sobre aquesta qüestió, la Generalitat va crear la Comissió Interdepartamental per al seguiment i la coordinació de les actuacions en matèria d'immigració. Fruit del treball d'aquesta Comissió va sorgir un document que recollia entre d'altres aspectes la situació de la immigració a Catalunya i un conjunt de propostes possibles a realitzar. Un any més tard, més exactament el 28 de setembre del 1993, la Generalitat va aprovar el primer **Pla Interdepartamental d'Immigració** que va comportar també la creació de la Comissió Interdepartamental d'Immigració. El que està clar és que la Generalitat va saber reaccionar a temps, creant un entramat estructural per donar resposta a aquest nou repte.

L'objectiu últim del Pla Interdepartamental 1993 era el d'aconseguir la plena integració de les persones immigrades a Catalunya. Aquesta integració es definia en el Pla com l'assoliment per part de les persones immigrants de les condicions adients pel seu desenvolupament perso-

24. BARRERO, Ricard. *Estudi de les polítiques d'integració dels immigrants a partir del disseny dels plans comarcals*. Grup de recerca sobre immigració i innovació política. Universitat Pompeu Fabra. Barcelona, 2003.

nal i social en plenitud de drets i deures. El Pla s'estructurava en cinc parts i enumerava i descrivia els gairebé 40 programes d'actuació que es proposaven des dels diferents departaments de la Generalitat. A més, es posava de manifest la necessitat de cooperació amb administracions més properes al ciutadà per tal de dotar d'eficàcia real les mesures i programes definits en el Pla.

També a principis dels anys 90 es va iniciar des de Catalunya un debat sobre les competències en matèria d'immigració. En aquells moments ja s'havia començat a preveure la importància que podia adquirir la qüestió de la immigració en el futur i el Govern va plantejar el debat basat en qui tenia les competències en matèria d'atenció i integració dels nousvinguts. La Constitució espanyola atribuïa competències exclusives al Govern de l'Estat en matèria de nacionalitat, immigració, emigració, estrangeria i dret d'asil. Per la seva banda, però, els governs autonòmics i locals tenien també atribuïdes, a través de la mateixa Constitució i dels estatuts autonòmics, competències en diversos sectors com els serveis socials o l'educació que implicaven directament l'atenció a la població en el territori. El progressiu increment d'immigrants en terres catalanes va activar aquest debat i des dels diferents nivells d'administració es van començar a donar respostes.

Des del Govern es van dur a terme diferents actuacions en l'àmbit de l'atenció social, treballant directament amb la població immigrada per donar-los eines de treball, impulsant la figura dels mediadors interculturals i col·laborant amb la xarxa associativa per donar suport als nousvinguts i per rendibilitzar esforços i millorar l'eficiència en la seva atenció i acollida. També es van desenvolupar programes d'accés als serveis i els recursos, amb prestacions econòmiques, acolliment temporal, ajudes per l'accés a l'habitatge privat de lloguer i oferint-los solucions per als reagrupaments familiars. D'altra banda, també es van realitzar activitats de sensibilització adreçades a promoure l'interès i la participació de la població en la diversitat cultural, per resoldre problemes de caràcter laboral, religiós o, simplement, de convivència. A més, la Generalitat cooperava econòmicament amb països del Tercer Món, com a mesura política indirecta i més encarada a la prevenció.

Per les circumstàncies particulars en què es trobava la població immigrant en un primer procés d'adaptació al país d'acollida —generalment amb pocs coneixements sobre la societat receptora i amb uns nivells de benestar gairebé inexistents—, es van haver de dedicar molts esforços per a reestructurar els serveis socials per a l'atenció, la promoció i la integració de les persones nouvingudes. Així, es va dur a terme **mediació cultural** orientada a facilitar una assistència social adaptada a la cobertura de les necessitats bàsiques de les persones immigrants. També es va realitzar mediació cultural orientada a trobar recursos ocupacionals que facilitessin la **integració social i laboral** d'aquests col·lectius, tenint en compte que la seva prioritat era tenir feina. D'altra banda, s'afavoria la integració dels nouvinguts en recursos normalitzats de la comunitat, realitzant la gestió de tràmits i l'ofertament de suport personal i educatiu en habilitats socials com a punt de partida de la integració de les persones ateses. Moltes d'aquestes actuacions es coordinaven a través dels EBASP (Equips Bàsics d'Atenció Social Primària), amb educadors/mediadors culturals que treballaven al carrer, oferint serveis d'**allotjament i menjador social** als recentment arribats. Així, desenvolupaven intervencions en el territori per detectar, intervenir i aplicar un acompanyament per facilitar la incorporació dels immigrants a la xarxa de protecció pública.

D'altra banda, s'oferia un *programa d'atenció específic per a joves i adolescents estrangers indocumentats no acompanyats* (MEINA) a través del **servei d'atenció i acollida especialitzat per a infants i adolescents immigrants no acompanyats** (SAAEMI). A més, per aquells infants i adolescents que no acceptaven els recursos de protecció que oferia l'Administració se'ls oferia integració social i laboral. Tal i com es desprèn de les dades que es presenten a continuació, els serveis destinats a joves i adolescents estrangers indocumentats, no acompanyats, gairebé es van multiplicar per cinc en només cinc anys, donat que el Govern va dedicar més recursos a aquest àmbit, conscient de la magnitud del fenomen de la immigració en els últims anys analitzats.

Taula 36. Nombre d'infants i adolescents estrangers atesos el 2003

Tipus de servei	
Centres d'acolliment	102
Centres residencials	145
Recursos i centres del servei d'urgències	319
Total	566

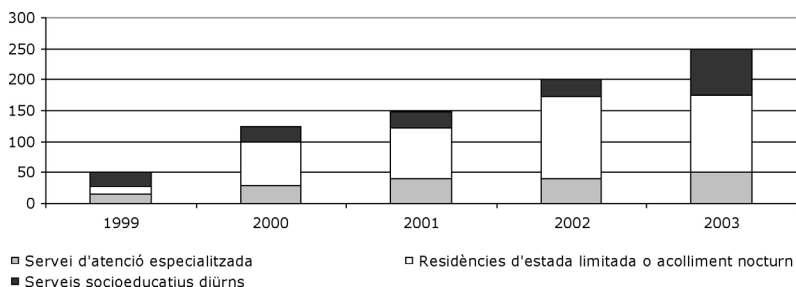
Font: Mapa de Serveis Socials 2003

Taula 37. Evolució dels recursos destinats a atendre joves i adolescents estrangers indocumentats no acompanyats per nombre de places del 1999 al 2003

Tipus de servei	1999	2000	2001	2002	2003
Serveis socioeducatius diürns (centres diürns)	24	24	26	26	74
Residències d'estada limitada a acolliment nocturn	12	70	82	134	125
Servei d'atenció especialitzada (SAAEMI)	15	30	40	40	50
Total	51	124	148	200	249

Font: Mapa de Serveis Socials 2003

Gràfic 26. Evolució dels recursos destinats a joves i adolescents estrangers indocumentats no acompanyats del 1999 al 2003

Font: Mapes de Serveis Socials.

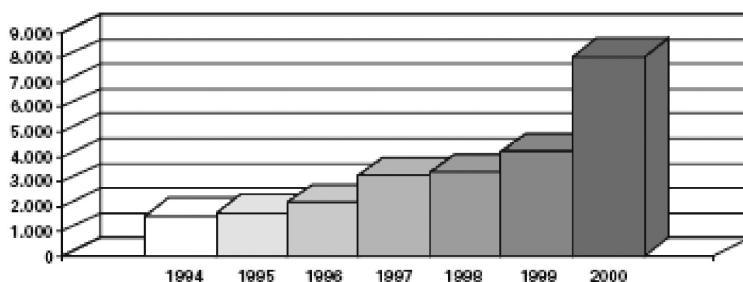
El Govern sempre va tenir una política clara pel que feia a l'escolarització de tots els infants immigrants, fos quina fos la situació administrativa dels seus pares —fins i tot, en el cas de fills d'immigrants sense permís de residència—. A més, també va potenciar la formació d'adults nouvinguts posant al seu abast els mitjans necessaris per respondre a les aspiracions i demandes formatives, i impartint ensenyaments inicials de llengua catalana.

Taula 38. Evolució del nombre d'alumnes immigrants matriculats en centres de formació d'adults (1994-2000)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Persones d'origen estranger matriculades en els centres de formació d'adults	1.603	1.735	2.148	3.239	3.382	4.214	8.018

Font: Informe sobre el desenvolupament del Pla Interdepartamental d'Immigració (1993-2000). Departament de Benestar, 2000.

Gràfic 27. Evolució d'alumnes immigrants matriculats en centres de formació d'adults (1994-2000)

Font: Informe sobre el desenvolupament del Pla Interdepartamental d'Immigració (1993-2000). Departament de Benestar, 2000.

Taula 39. Evolució del nombre d'alumnes immigrants matriculats en programes específics de formació d'adults (1998-2000)

Nombre d'immigrants en programes de formació d'adults			
Tipus de programes	Any 1998	Any 1999	Any 2000
Formació instrumental	1.382	1.555	2.410
Graduat escolar	702	532	1.029
Graduat educació secundària		13	
Accés universitat	94	43	187
Accés cicles formatius		34	
Proves maduresa FP		35	
Altres	1.204	2.002	4.392
Total	3.382	4.214	8.108

Font: Informe sobre el desenvolupament del Pla Interdepartamental d'Immigració (1993-2000). Departament de Benestar, 2000.

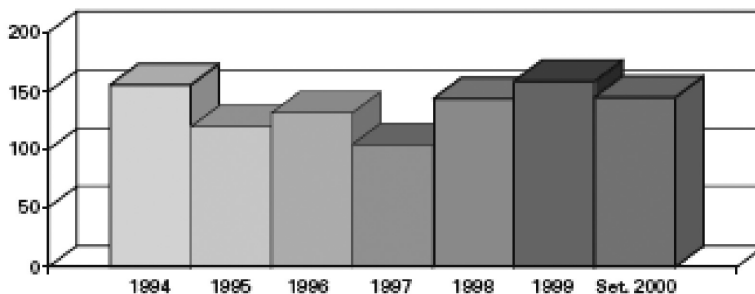
Des del Departament de Benestar també s'atorgava molta importància al tema de l'**habitatge**, i, per garantir aquest dret a les persones nouvingudes, es van crear ajuts personalitzats a l'allotjament i es va desenvolupar un programa de mediació en el lloguer d'habitatges privats per a immigrants estrangers.

Taula 40. Evolució del nombre d'ajuts a llogaters d'origen estranger (1994-2000)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Set. 2000
Nombre d'ajuts a llogaters d'origen estranger	156	119	131	105	144	158	145

Font: Informe sobre el desenvolupament del Pla Interdepartamental d'Immigració (1993-2000). Departament de Benestar, 2000.

Gràfic 28. Evolució del nombre d'ajuts a llogaters d'origen estranger (1994-2000)

Font: Informe sobre el desenvolupament del Pla Interdepartamental d'Immigració (1993-2000). Departament de Benestar, 2000.

En la línia d'ajudar econòmicament les persones immigrants que no podien satisfer les necessitats essencials de vida, s'oferia el Programa de la **Renda Mínima d'Inserció** que constava d'una prestació econòmica i d'un pla basat en mitjans formatius que havien de permetre la seva integració social i laboral.

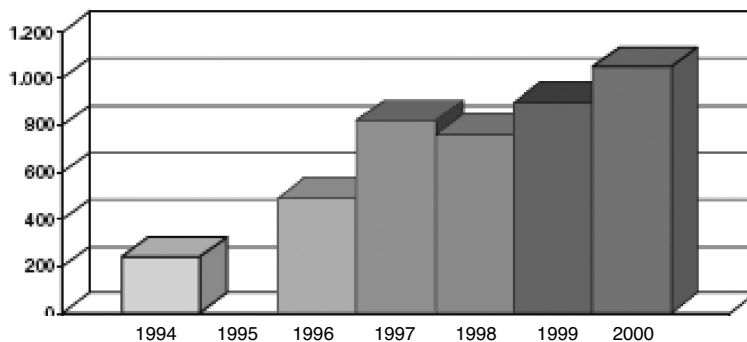
Taula 41. Evolució del nombre de famílies immigrants acollides al PIRMI (1994-2000)

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Set. 2000
Famílies d'origen estranger acollides al PIRMI	239	nd(*)	492	821	761	903	1.051

Font: Informe sobre el desenvolupament del Pla Interdepartamental d'Immigració (1993-2000). Departament de Benestar, 2000.

(*) No hi ha constància de dades de l'any 1995.

**Gràfic 29. Evolució del nombre de famílies immigrants
acollides al PIRMI (1994-2000)**

Font: Informe sobre el desenvolupament del Pla Interdepartamental d'Immigració (1993-2000). Departament de Benestar, 2000.

Una altra línia de treball molt important que va incloure el Pla Interdepartamental de 1993 va ser la d'impulsar i coordinar uns **Plans Comarcals d'Integració dels Immigrants** amb l'objectiu d'aplicar en l'àmbit territorial els diferents programes del Pla.

Aproximadament vuit anys més tard de l'aprovació del Pla Interdepartamental d'Immigració, i davant d'un context canviant, es va aprovar el segon **Pla Interdepartamental de la Generalitat**. Aquest abastava el període 2001-2004 i en certs aspectes representava una continuació de l'anterior.

Taula 42. Elements comuns dels dos Plans Interdepartamentals del Govern

Objectius	Principis generals	Principis operatius
<ul style="list-style-type: none"> • Promoure una política global d'integració dels immigrants estrangers a Catalunya • Establir i dur a terme un seguit de programes de recursos i serveis coherents i coordinats • Potenciar la participació dels immigrants • Promoure la informació i sensibilització sobre la realitat de la immigració estrangera a Catalunya • Lluitar contra l'exclusió social, política i econòmica com a element bàsic per a la convivència i la cohesió social • Promoure la igualtat d'oportunitats de totes les persones per a poder exercir els drets de ciutadania • Promoure la reflexió i el debat nacional per aconseguir, mitjançant el consens, un pacte global sobre immigració 	<ul style="list-style-type: none"> • Principi d'equiparació en drets i deures • Principi de normalització o universalitat dels serveis • Principi de col·laboració i participació social • Principi de cooperació i coordinació dels poders públics • Principi d'integració 	<ul style="list-style-type: none"> • Prevenió • Transversalitat • Coordinació • Cooperació Interadministrativa • Corresponsabilitat amb els agents socials

En qualsevol cas, un dels aspectes que cal destacar i que representava una innovació respecte el Pla de 1993 era la voluntat del Govern de Catalunya d'articular una «via catalana d'integració». El nou escenari de la immigració feia necessària la definició d'un enfocament català per a integrar els immigrants. Aquest consistia en aconseguir el màxim equilibri entre el respecte a la diversitat i el sentiment de pertànyer a una sola comunitat. El model català pel qual apostava el nou Pla tenia com a fonament aconseguir que els immigrants assumissin la importància de respectar la convivència democràtica, la llengua, i la cultura catalanes, tot respectant i valorant, alhora, el seu propi origen i la seva identitat. Al mateix temps el Pla implicava un compromís de la Generalitat de Catalunya d'oferir els instruments bàsics que comporta-

ven el procés d'integració: sanitat, ensenyament, serveis socials, incorporació al mercat de treball, etc.

Convergència i Unió va participar plenament en el procés d'elaboració de la reforma de la Llei d'immigració de 1985, amb la intenció d'ampliar els drets i llibertats dels immigrants. Així, al febrer de 2000 va entrar en vigor la Llei Orgànica 4/2000 d'Estrangeria, aprovada el desembre de l'any anterior amb els vots en contra del Partit Popular, que va anunciar que modificaria la llei si guanyava les eleccions del mes de març. La normativa creava una gran expectativa entre els immigrants il·legals, ja que suposava importants millores pel que feia als drets dels estrangers i a la seva seguretat jurídica i preveia un procés extraordinari de regularització d'immigrants sense papers. Els requisits per a poder legalitzar la seva situació eren tres: trobar-se en territori espanyol des d'abans de l'1 de juny de 1999, haver estat titular d'un permís de treball o residència en els últims 3 anys o haver-lo demanat; i no tenir oberta cap causa d'expulsió. El 31 de juliol, data en què s'acabava el termini fixat per la llei, s'havien presentat al procés de regularització més de 55.000 sol·licituds d'immigrants extracomunitaris a Catalunya, 34.000 dels quals no es van resoldre i van quedar fora de la regularització. Al cap de pocs mesos, tal i com ja havia anunciat el Partit Popular, es va promoure una reforma a través de l'aprovació de la Llei Orgànica, 8/2000, de 22 de desembre, que modificava l'anterior i que la feia més restrictiva.

El 20 de gener del 2001, tres dies abans que entrés en vigor la nova llei d'immigració, 300 immigrants sense papers de diverses procedències van iniciar una tancada a l'església de Santa Maria del Pi de Barcelona. Els tancats demanaven papers per a tothom i consideraven que l'entrada en vigor de la llei faria pràcticament impossible l'obtenció dels permisos de residència i treball. El nou text eliminava alguns dels drets jurídics concedits als immigrants sense papers per la llei del 1985, suprimia la regularització al cap de dos anys d'estada a l'Estat, eliminava la possibilitat de recórrer la denegació de visats, possibilitava l'expulsió ràpida dels irregulars i rebaixava el nivell de participació de les ONG en el procés. La tancada, que va esdevenir vaga de fam i

es va estendre a set esglésies més fins a sumar gairebé un miler de participants, va captar l'atenció de tots els mitjans de comunicació, dels partits polítics i del conjunt de la societat civil i va obrir una gran polèmica sobre la llei d'immigració i sobre els drets i els deures dels immigrants. Després de la intervenció de totes les administracions en les negociacions amb els immigrants (Govern de la Generalitat, Síndic de Greuges, Delegació del govern central a Catalunya i delegat del govern per a la Immigració i l'Estrangeria), la tancada va finalitzar el 7 de març i els immigrants van signar amb la Delegació del govern central un acord on es fixava un termini de dos mesos per revisar les 34.000 peticions denegades en l'última regularització. El relaxament en l'aplicació de la normativa de la llei per part de les autoritats i les mesures especials de regularització i acolliment ofertes als immigrants que protestaven van contribuir a calmar els ànims, tot i seguir-se produint alguns altres episodis de protesta, com el protagonitzat per un grup de 150 subsaharians indocumentats que es van instal·lar a la plaça de Catalunya i que també demanaven la seva regularització. Finalment, van ser acollits pel Departament de Benestar de la Generalitat de Catalunya, Càritas i la Creu Roja.²⁵

Tot i l'increment de veus a favor de la concessió de permisos per a tothom, el Govern de la Generalitat es va mantenir ferm i coherent en la seva política d'immigració. Així, va treballar en actuacions concretes com la creació d'oficines a l'estranger per canalitzar les migracions que tenien per destí Catalunya, per tal de facilitar l'entrada regulada d'estrangers al país.

2.7 Dinamització de barris i acció comunitària

2.7.1 Filosofia

La integració i l'arrelament en el país de totes les persones que viuen a Catalunya ha estat un dels elements constitutius del nacionalis-

25. *Immigració: Un problema de mai no acabar*. Anuari 2002.